

Chybí v Praze kvalitní architektura?

Za historickou architekturou do Prahy jezdí miliony turistů. Stále častěji ale slýcháme, že na poli té současné se nemáme čím chlubit. Jaký odkaz tu budoucnosti zanecháme? O tématu diskutovali Jana Tichá, teoretička architektury, Dan Merta, ředitel Galerie Jaroslava Fragnera, Adam Gebrian, teoretik architektury a Jakub Cigler, architekt.

Článek **Tomáše Pospiszyla** uveřejnily Lidové noviny.

Souhlasíte s názorem, že v Praze nevzniká dostatečné množství kvalitní současné architektury? Co tento stav způsobuje?

Adam Gebrian: Souhlasím. Ještě více ale zaostáváme v množství kvalitních současných staveb, které objednal, zaplatil a zrealizoval veřejný sektor. V této kategorii strčí Prahu do kapsy i průměrná švýcarská vesnice. V Česku pak Litomyšl. V desetitisícovém městě vzniklo po roce 1989 více kvalitních veřejných staveb než v Praze. Co tento stav způsobuje? Od žádného politika v Praze jsem nezaznamenal systematickou snahu vytvářet kvalitní stavby. Vždy je řeč pouze o nákladech a jejich možném snižování. Praha není jen historické město. Praha je město. Momentálně do něj vkládáme vrstvu, která kvalitativně zaostává. Nevytváříme hodnoty, na které by někdo mohl být v budoucnosti hrdý.

Jakub Cigler: Mám pocit, že pojem architektura veřejnost spojuje pouze s architekty nebo developery. Ale architektura je něco, co konzumuje každý člen společnosti! Je to totéž, co oblečení nebo jídlo. Buď je kvalitní, nebo nekvalitní. Mám dojem, že dnes se u nás lidem převážně nabízejí levná trička, fastfoodové jídlo a banální stavební produkty. Vše to souvisí s úrovní té které společnosti. Kdyby dnešní míra úpadku panovala v období baroka, tak by do Čech nepřišlo oněch cca 20 italských architektů, kteří spolu s místními vytvořili obrovské množství úžasných děl, díky nimž k nám jezdí turisté. Adolf Loos kdysi řekl něco v tom smyslu, že společnost je jako pyramida. Pokud nemá kvalitní „špič-

ku“, je celá společnost podprůměrná. Otázka zní: Má naše společnost kvalitní „špičku“? A je u nás vůbec poptávka, aby existovala? To s architekturou úzce souvisí!

Proč to v Litomyšli šlo, a v Praze ne? Hraje tu vedle úsilí jednotlivců svou roli i legislativa a tvorba územních plánů? Nebudou jednou naši potomci obdivovat účelnost a třeba i krásu právě budovaného městského okruhu?

Jana Tichá: Účelnost a krása jsou dvě různé věci, které se leckdy ocitají v protikladu. O účelnosti tunelu, který silniční dopravě zkrátí cestu přes město, není pochyb. S krásou je to složitější. Nejsm si jistá, jestli bude co obdivovat na výjezdu z tunelu v Břevnově, který Patočkovu ulici přeťal obrovským kráterem. Funguje jako černá díra, která pohlcuje energii. Úprava jeho okolí je náročný architektonický úkol. Bohužel architekti mají na velké infrastrukturální stavby jen minimální vliv, nebývají zkrátka přizváni.

Adam Gebrian: K tunelu obecně. Ve Spojených státech mě naučili, že zesilování silných stránek je vždy úspěšnější koncept než odstraňování nedostatků. Individuální automobilová doprava nikdy nebude pražská silná stránka, je to – na rozdíl od MHD – slabina. Proto bych do ní nikdy 37 miliard neinvestoval. Pokud vím, v Litomyšli se podařila zcela výjimečná věc. Touhu po kvalitě se podařilo přenést ze starosty Miroslava Brýdla nejen na jeho nástupce, ale především na úředníky. Architekt Antonín Novák – spoluautor velmi ceněného litomyšlského bazénu – mi řekl, že Litomyšl je jediným městem v Česku, kde se mohl soustředit pouze na svoji práci. Nemusel vyvíjet sekundární činnost jinde zcela běžnou: přesvědčovat, že stavět kvalitně má smysl a že se vyplatí investovat do trvanlivosti. Ano, soukromý sektor dosáhl v oblasti architektury řady výborných výsledků (v Praze například galerie DOX nebo hotel Metropol), ale laťku kvality má nastavovat veřejný sektor. Ten soukromý se má snažit se mu přiblížit. U nás je to obráceně. Soukromý investor tvrdě tla-

čí na architekta a všechny zúčastněné, hlídá efektivní vynakládání finančních prostředků. Veřejný sektor nemá zkušené a motivované hlídače stavebních procesů. Navíc ani nevyvíjí snahu vyhledat nejvhodnějšího architekta na daný úkol. Poptávkou po nejlevnější projektové dokumentaci toho rozhodně nedosáhne.

Dan Merta: Adam uvedl ty nejznámější příklady staveb iniciovaných ze soukromého sektoru, ale je třeba zmínit i větší architektonické komplexy: Revitalizace Vítkovic, za kterou stojí Jan Světlík. V pražském Karlíně operoval Serge Borenstein, který na širší urbanistické vztahy vypisoval mezinárodní workshopy. V současnosti připravujeme s novinářem Petrem Volfem výstavu, která bude prezentovat současné české industriální stavby. Je to asi čtyřicet staveb, vše od renomovaných architektů a vše financováno soukromým sektorem. Těžko by se dala sestavit výstava, která by v takové šíři prezentovala určitý segment veřejných staveb.

Není úspěchem Prahy alespoň renovace památek? A dále: jak povést Prahy jako architektonicky konzervativního místa prolomit? Bude stačit jedna symbolická superstavba typu odpískané Národní knihovny?

Jakub Cigler: Superstavby potřebují města, jako je španělské Bilbao. Nebo rozvojové země, které na sebe chtějí upoutat pozornost. My jsme rozvinutá země se skvělou tradicí a měli bychom v ní současnými prostředky pokračovat. Osobně preferuji kvalitně opravený veřejný prostor, každý parčík a rozšířený chodník před bombastickými stavbami. Prostor mezi domy vytváří život města. Ale veškerou architekturu i úpravu městských prostor musí někdo objednat.

Adam Gebrian: Je třeba říct, že občané i odborníci si na podobu města a jeho investiční politiku v oblasti architektury stěžují v podstatě všude na světě. Což neznamená, že nemá smysl se pokoušet o změnu. Na to, jak důležité jsou pro Prahu historické

ké památky, věnuje do jejich oprav a údržby neskutečně malou část rozpočtu. Vrátil se znovu k tunelu Blanka. Představte si investovat 37 miliard právě do oprav a provozu památek. To by byla investice do silné stránky města. A přestože to není v gesci Prahy, současné rekonstrukce Národního muzea a Klementina považují za národní ostudu. Když ani zde nehledáme kvalitu a nehodláme tyto komplexy doplnit o současnou kvalitní vrstvu, tak už nevím kde. Jedna superstavba to samozřejmě nezlomí. To se nestalo nikde. Ani v tom tisíckrát dezinterpretovaném Bilbao. Stavba Guggenheimova muzea byla třešničkou na dortu dvacetiletého úsilí veřejného a soukromého sektoru. To zahrnovalo masivní změny v oblasti infrastruktury – například přesun přístavu či stavbu nového letiště a nového metra, přičemž obojí měli na starosti špičkoví architekti. Muzeum bylo až na samém konci. Proto ten transformační projekt uspěl. Když je snaha ho kopírovat od konce, výsledek se nikdy nedostaví.

Dan Merta: I ve střední a východní Evropě lze najít pár pozitivních příkladů: Bregenz, Graz. Asi je zbytečné hovořit o Vídni – dnes jedné z největších kulturních metropolí, která pochopila, že podpora výjimečné architektury je pro ni stěžejní. Praha má i v současnosti dost lokalit, které by se mohly stát místy, kam se budou turisté jezdit dívat na současnou architekturu: území bývalých nádraží – Žižkov, Bubny, Smíchov, Masaryčka. Ale nesmí o nich rozhodovat developer či zkorumpovaní politici, ale odborníci.

Adam Gebrian: Skvělý americký „landscape“ architekt Mark Johnson říká, že když někam veřejná správa vloží 50 milionů dolarů, není pak problém sehnat dalších 500 od soukromých firem. Obráceně to ale nefunguje. Veřejná správa musí být iniciátorem. Když se v Paříži objevil záměr postavit Národní knihovnu, diskutovalo se o správném výběru místa tak, aby to co nejvíce pomohlo Paříži a jejímu rozvoji. Tato diskuse, aspoň pokud vím, se u nás v Praze nevedla a výsledek tomu zákonitě odpovídal.

Jana Tichá: Soukromý i veřejný investor může významně přispět ke kvalitě městského prostředí, pokud vytvoří ohnisko dalšího rozvoje širší oblasti. Jedná se o projekty, které nemusejí být velké objemem, ale mají významný dopad, vytvářejí nové vztahy a dodávají městu životaschopnost. V Praze takhle zapůsobila třeba Národní technická knihovna, která otevřela kampus technických vysokých škol veřejnosti, a to nejenom chytrým návrhem a umístěním budovy, ale také její náplní. Je tam kavárna, pobočka městské knihovny, galerie...

Jak tedy můžeme pomoci politikům poznat důležitost architektury? Existují na to nějaké návody?

Adam Gebrian: Ráno se probudíte v architektuře. Pracujete v architektuře. Když chodíte po ulici, jste obklopeni architekturou. Když jdete do restaurace, do baru, na fotbal, stále jste v architektuře. A večer se zase vrátíte do architektury vyspat. Jsme jí obklopeni neustále. Prakticky 24 hodin denně. Je potřeba přesvědčovat o jejím významu? Architekt Roman Koucký napsal a vydal krátkou, ale úžasnou knihu, jmenuje se Úřad kreátora. Každý politik v ní najde propracovaný způsob, jak situaci změnit k lepšímu. Stačí se na pár hodin začíst a přemýšlet.

Dan Merta: A italský architekt Renzo Piano zase řekl: „Špatnou knihu nemusím číst, na špatný film se nemusím dívat, ale když se postaví špatný dům, nastává problém.“ Politici si neuvědomují, že architektura ovlivňuje celý náš život a je důležitým nástrojem kultivační společnosti. Vůbec jsem netušil, že v roce 2011 budeme politiky přesvědčovat, aby se jeli podívat do zahraničí, jak se tam pracuje s městem. Paradoxem je, že partnerskými městy Prahy jsou Berlín, Hamburk, Vídeň a Rotterdam. I když je každé město specifické, lze demokratické postupy při jeho tvorbě uplatňovat obecně.

Jakub Cigler: Podle mne je politik součástí společnosti stejně jako architekt. U nás nejsou jen samí špatní politici a samí dobří architekti, toužící po dobrém politikovi. Mám dojem, že celá naše společnost je nedospělá. Postupně se vytváří, jde pomalu, ale správným

směrem. Jen jsme netrpěliví a nechápeme, proč politikům tak dlouho trvá jejich mentální vyzrání. Proč proboha ještě nejsou těmi osvícenými starosty, primátory, ministry? Na druhou stranu si přiznejme, že zdejší architektonická komunita je také v jisté křeči. Urputně usilujeme o vytvoření svébytné české architektury, potom zase přísné architektury. Chceme od 90. let navázat na funkcionalismus, přičemž je jasné, že mezi 20. a 90. lety je rozdíl třičtvrtěstoletí něčeho, co se nedá jen tak vymazat nebo prostě přeskochit. Jsem přesvědčený, že za vším je buď mravnost, nebo nemravnost. A jestli se nám každý den bude víc a víc dělat špatně z nemravnosti, tak věřím, že jednoho dne ty nemravy vypudíme pryč.

Adam Gebrian: Ještě k těm politikům: Mám pocit, že se mnohem raději věnují nehmotným a neviditelným věcem (zákony, vyhlášky, nařízení, plány...) než těm viditelným (stavby). Pokud má Praha a Česko někde potenciál v oblasti architektury, je to v oblasti rekonstrukcí a rekonverzí. V oblasti propojení starého a nového. Na co navazovat máme. Teď ještě mít ochotu, nechápat to jako uzavřený vývoj a snažit se to doplnit o neméně skvělou vrstvu.

Jana Tichá: Architektura je kulturní tvorba, a tím pádem její ocenění vyžaduje jistý kulturní kapitál. Tím nemám na mysli, že architekturu oceňují jen elity, které na to mají vzdělání. Je to stejné jako zmiňované kvalitní šaty a jídlo. Vědět, že dobrý chleba s máslem je víc než instantní polévka. Je to takhle jednoduché.

[Lidové noviny, 22. října 2011; Dostupné též na: <http://www.lidovky.cz/chybi-v-praze-kvalitni-architektura-d71-/ln-bydleni.asp?c=A111023_203348_ln-bydleni_ter>]

Jacques Rupnik: Politici už chápou důsledky krize.

Autor textu: **Adam Černý.** Rozhovor z francouzským politologem uveřejnilo Hospodářské noviny.

Současní evropští vůdci budou možná posunovat Evropskou unii k plíživé federalizaci a je paradoxem, že těmito vůdci jsou politici, kteří něco takového neměli v úmyslu, například Angela

Merkelová nebo Nicolas Sarkozy. Podle francouzského politologa Jacques Rupnika se dnešní vůdci musejí navíc rozhodovat pod velkým tlakem – voličů i finančních trhů.

Jaká je definice současné evropské krize? Je to krize eura, krize eurozóny, anebo krize celého evropského projektu?

Ty krize se prolínají. Je tu krize eura a krize vyvolaná obtížemi, s jakými politici odpovídají, jak se snaží reagovat. A pak je tu samozřejmě otázník nad celým tím projektem. Způsob, jakým vyjdeme z této krize, bude pro budoucnost tohoto projektu určující.

Jaká jsou největší rizika?

Krize eurozóny možná oslabí samotné jádro evropského projektu, včetně francouzsko-německého partnerství, které bylo u zrodu evropské integrace, u zrodu eura. To je pesimistický scénář a v něm se spouštějí procesy, které už nikdo plně neovládá.

Na pesimistický scénář podle mě však nedojde. Politici už pochopili možné důsledky. Kancléřka Angela Merkelová řekla naplno, že konec eura by znamenal konec Evropské unie. Jakmile si klíčoví hráči začali uvědomovat možné důsledky, začali jednat jinak. Začíná se mluvit například o koordinaci daňové politiky mezi členy eurozóny, o koordinaci rozpočtové politiky. Říkejte tomu, jak chcete, třebaš plíživý federalismus – najednou je tu slovo, které nikdo nechtěl ani vyslovit.

Jsou příčiny v těchto krizích, anebo – jak říkají euroskeptici – je evropský projekt vadný od začátku?

Příčinou není koncept eura, ale nebyla tu politická odvaha říci na počátku, co to znamená mít společnou evropskou měnu. Maastrichtská smlouva byla vlastně polovičatá. Jí by měla odpovídat evropská ústava, tedy politická integrace.

Nebyly tam důležité chyby, jako když francouzský prezident Jacques Chirac a německý kancléř Gerhard Schröder společně prosadili, aby jejich země nebyly potrestány za překračování limitu rozpočtových schodků?

Zpětně můžeme hledat všechny možné chyby. Ty nebyly v koncepci, ale v tom, jak politici se schválenými pra-

vidly zacházeli. Porušení pravidel Chirakem a Schröderem bylo významné. Protože jakmile se porušila pravidla, tak i když se k nim Francie a Německo zase brzy vrátily, byl to špatný signál.

Ale to byl jen jeden z faktorů...

Hlavní chybou byla víra zděděná již od otců zakladatelů, onen princip, že jedna věc vede nevyhnutelně k druhé. Například společný vnitřní trh, který vede k jednotnému trhu a ten ke společné měně a společná měna nás povede ke koordinaci rozpočtových politik.

To je známá Monnetova metoda, ta má však své limity. Jedním z největších problémů nyní je, jak pro navrhovaná řešení získat podporu voličů...

Monnetova metoda nefunguje v případě, kdy je třeba přejít od společné měny ke společné politice. Jakmile jde o daně, jsme v klíčové otázce demokracie.

Na tomto principu také vznikly například Spojené státy americké...

Samozřejmě, nelze vybírat daně bez toho, že by ti, kdo je platí, neměli politické zastoupení. To je základ demokracie. Nejdůležitější akt demokratického parlamentu je rozhodování o rozpočtu. Jenže demokracii máme národní, evropský trh máme společný a finance jsou globalizované. Je tu tedy zřetelné napětí.

Taková situace klade na politické vůdce extrémní nároky...

Klade nároky na lidi, kteří vůbec nechtějí být tam, kde nyní jsou. Ani prezident Sarkozy, ani kancléřka Merkelová nejsou žádní federalisté. Francois Mitterrand a Helmut Kohl čekali na příležitost, až bude možné prosadit společnou politickou Evropu. Proto také Kohl tolik zkritizoval Merkelovou, že nepochopila, o čem jde. Reagovala projevem v Bundestagu, kde řekla, že konec eura znamená konec Evropy, konec Evropské unie. To byla, myslím, od Kohla lekce, které bylo třeba.

Co to znamená pro země, které se například jako Česko staly relativně velice nedávno členy Evropské unie?

Znamená to dvě věci. Zprv se naučit, že evropský projekt není samozřejmost. Od počátku jsem věděl, že co se jednou dá dohromady, může se i roz-

padnout. Proto se musíme ptát, zda je konec eura nebo rozpad eurozóny v zájmu České republiky. Dokonce i otevření nepřátel eura chápou dopad eurokrize na celý svět.

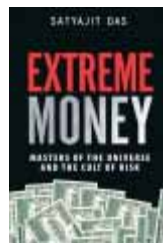
Pokud dojde k hlubší integraci třeba několika zemí, tak máme dilema, zda chtít být v onom tvrdém jádru. Poláci v tomto ohledu mají jasno, Tusko-va vláda dává jasně najevo, že chce být u hlubší integrace.

Je v zájmu nových členských zemí, aby současná krize byla vyřešena. Protože pokud by nebyla, tak bychom mířili k jakési zóně volného obchodu.

To by však mohlo znamenat návrat k mezivládnímu dohadování jeden vůči jednomu...

Samozřejmě, zapomene se na evropskou myšlenku a bude to každý sám za sebe... Jakmile začneme hrát na tuto národoveckou strunu, tak v sázce bude volnost pohybu, kontroly hranic a podobně. Dávaly by se tak do pohybu procesy, které už nekontrolujete.

[Hospodářské noviny, 13. října 2011; Dostupné též na: <<http://hn.ihned.cz/c1-53197230-jacques-rupnik-politici-uz-chapou-dusledky-krize>>]

Darebáci na Wall Street je název recenze knihy Extreme Money Satyajita Dase.

Autor recenze: **James Pressley**, Bloomberg. Recenzi uveřejnil týdeník Ekonom.

Máte-li sebevražedné sklony, ať vás ani nenapadne sáhnout po nejnovějším díle Satyajita Dase. Po přečtení jeho knihy Extrémní peníze (Extreme Money) budete zběsile počítat své dluhy, klikat na seznamy domů s propadlou hypotékou a třást se, zda vaše představy o důchodu nejsou jen pouhou fatou morganou.

Satyajit Das, specialista na finanční deriváty, už vydal jízlivou publikaci Obchodníci, zbraně a peníze (Traders, Guns & Money). Prostředí, které je mu vlastní, dokáže popsat zvnějšíku. O finanční trhy se zajímá už více než třicet let, mimo jiné působil ve společnostech Merrill Lynch a Citigroup.

Ted' přichází s osobitou, nelítostnou analýzou, jak se vůbec mohlo stát, že nás třicet let finanční alchymie a přemrštěných úvěrů stáhlo do úpadku. (Ocitlo-li se 46,2 milionu Američanů pod hranici chudoby, pak dozajista nelze mluvit o pouhé „recesi“.)

Das tvrdí, že peníze se už dávno od-poutaly od své tradiční úlohy. Už nejsou pouhým uchovatelem hodnoty a prostředkem směny – právem požadovat skutečné věci ve skutečné ekonomice. Staly se jakousi zrcadlovou síní, kde se odráží „obraz světa, jaký lze uskutečnit prostřednictvím peněz“. Připomíná to kouzelné zrcadlo z knihy o Harrym Potterovi, které zobrazuje jen to, po čem toužíme.

„Extrémní peníze byly peníze bez konce, schopné nekonečného znásobování, zcela neskutečné,“ píše Das a dodává: „Změnily všechno: životy jednotlivců, obchod, dokonce i země.“

Autor knihy postupně rozebírá hlavní témata cyklů úvěrového boomu a následného propadu sklonku 20. století, od pádu brettonwoodského měnového systému až po vzestup finančního fundamentalismu a jeho dogmatické víry v hypotézu efektivního trhu. To vše podle Dase souvisí s „osudným dluhovým strojem“.

Chvilku to trvá, než čtenář přijde autorovu svéráznému stylu na chuť. Materiál, který Satyajit Das prezentuje, je sice obsáhlý, avšak také, smím-li to tak říci, derivativní, odvozený. Text, zlom-

kovitý almanach faktů a statistik, se obejde bez tradiční chronologie. Autor někdy vydává názory za fakta. S oblibou také cituje lidi typu amerického komika Willa Rogerse nebo britského ekonoma Johna Maynarda Keynesa. Na jedné stránce se takto setkávají německý sociolog Max Weber, psychoanalytik Sigmund Freud a spisovatel Lewis Carroll.

Knihu bychom v ideálním případě měli číst spíše po krátkých částech než na jeden záta. Das má velký smysl pro detail a výstižná shrnutí. Například Belgii trefně popisuje jako zemi, „kde dvě hlavní etnické skupiny spojuje pouze král a vysoký státní dluh“.

Černý humor je Dasovi vlastní, kolikrát jsem se musel při čtení smutně pousmát. V jednom přehledu čteme jeho neoficiální definice dluhových ratingů: Například hodnocení CCC „evokuje představu ruské rulety s pěti náboji v komoře“.

Je těžké autora zaškatulkovat. Nabízí se srovnání s jakýmsi novodobým Izmaelem, s větry ošlehaným mořským vlkem, který na vlastní oči viděl, jak se kapitáni hedgeových fondů zběsile štvou za alfou, obrovskou velrybou nesmírných investičních výnosů.

V knize moc hrdinů nenajdete, hemží se to v ní darebáky, šarlatány a hlupáky všeho druhu. Legendární sázku ředitele hedgeového fondu Johna Paulsona na splasknutí americké realitní bubliny označuje Das za „parazitické

využívání lidské bída“. Někdejšího šéfa Fedu Alana Greenspana zase odsuzuje za podporu hypoték s pohyblivými úrokovými sazbami.

Na paškál si bere i amerického investora Warrena Buffetta. Na jednu stranu oceňuje jeho šetrnost a předvídatost ohledně opojného účinku „bezpracných peněz“. Věšce z Omahy ale také zároveň obviňuje z aktivit, které jsou v rozporu s dojemem, jaký tento mag-nát budí, například z používání soukromých tryskáčů a prvotní podpory Davida Sokola, manažera holdingu Berkshire Hathaway, který za 10 milionů dolarů nakoupil akcie firmy Lubrizol krátce předtím, než ji společnost Berkshire úspěšně doporučil k nákupu.

V knize mají máslo na hlavě všichni včetně autora samotného. „Ve světě financí je důležitá flexibilita i rozpolcená osobnost,“ přiznává z jistou dávkou eufemismu Das.

Odkládal jsem sice tu knížku se směsicí obdivu, vyčerpání a deprese, ale s jejím závěrem plně souhlasím: „Jednoduché, bezbolestné řešení šlamastyky, ve které jsme se ocitli, neexistuje. Svět musí omezit zadluženost, zmenšit finanční náročnost hospodářství a změnit destruktivní strukturu pobídek v oblasti financí. Lidé v rozvinutých zemích musejí více šetřit a méně utrácet.“ Nic víc než obyčejný selský rozum, který je v současné době tak neobyčejně vzácný.

[Ekonom č. 43, 26. 10. – 2. 11. 2011; Dostupné též na: <<http://ekonom.ihned.cz/c1-53381820-darebaci-na-wall-street>>]

-tb-

Česká republika je na špičce pelotonu

S velmi pozitivními zprávami se z právě skončené konference nových členských zemí EU konané v maďarském Herceghalomu vrátila delegace Ministerstva pro místní rozvoj. Česko se totiž jako jediná země z dvanáctky nových členských zemí může pochlubit reálnými výsledky při přípravě nového programového období 2014–2020.

„Jako lídr pelotonu jsme byli doslova středem obdivu,“ uvedl s lehkou nadšátkou Daniel Braun, 1. náměstek ministra pro místní rozvoj. Česká republika má za sebou široké debaty a vládou projednanou představu o zaměření budoucí kohezní politiky. Zbývající nové členské země se k širší společenské diskusi o zaměření budoucích fondů EU teprve chystají. České Ministerstvo pro místní rozvoj na druhé straně již plní další ze série vládních úkolů, kdy již schválenou pětici národních rozvojových priorit rozpracovává do vymezení budoucích operačních programů. Vybranými národními prioritami jsou:

- Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky.
- Rozvoj páteřní infrastruktury.
- Zvýšení kvality a efektivnosti veřejné správy.
- Podpora sociálního začleňování, boje s chudobou a systému péče o zdraví.
- Integrovaný rozvoj území.

„Samozřejmě musíme vycházet z toho, že klíčová debata o rozpočtu na období 2014–2020 ještě musí proběhnout, ale chceme být na ni dobře připraveni. Stanovili jsme si totiž nelehký úkol získat srovnatelný objem prostředků jako v aktuálním období,“ uvedl ministr Ka-

mil Jankovský. Česká republika má dle aktuálního kurzu nyní k dispozici 763,7 mld. Kč. Od počátku programového období bylo v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU realizované na území České republiky podáno 71 114 žádostí v hodnotě 1 119,2 mld. Kč, což představuje 146,5 % celkové alokace NSRR na programové období 2007–2013. Schváleno bylo 31 685 projektů v hodnotě 529,6 mld. Kč, což činí 69,3 % celkové alokace, tedy téměř ¾ celkové alokace. Na účty příjemců byly proplaceny prostředky ve výši 272,0 mld. Kč, což představuje 35,6 % celkové alokace NSRR. Certifikované výdaje předložené EK, tedy vyčerpané finanční prostředky, činí 113,3 mld. Kč, což je 14,8 % celkové alokace NSRR na programové období 2007–2013. „K rozdělení zbývá už jen 234 mld. korun,“ připomněl Daniel Braun.

[Tisková zpráva MMR z 20. 10. 2011. Dostupné na: <<http://www.mmr.cz/Pro-media/Tiskove-zpravy/2011/Braun--Ceska-republika-je-na-spici-pelotonu>>]

Visegrádská skupina je hráč, s nímž se musí počítat

Diskuse o budoucí podobě evropské kohezní politiky nabrala opět na obrátkách. Evropská komise zveřejnila návrhy legislativy pro budoucí programové období. První náměstek ministra pro místní rozvoj Daniel Braun v Praze přivítal své resortní partnery z V4 a Slovenska, aby společně hledali silné odpovědi bruselské administrativě.

„Musíme si uvědomit, že Visegrádská čtyřka pokrývá území větší než Francie a pokud dokáže svůj přístup úzce koordinovat, je hráčem, se kterým se musí v Bruselu počítat,“ uvedl Daniel Braun. Česká republika, která bude do poloviny příštího roku předsedat skupině V4, tak chce na této platformě

vytvořit silný blok. „Chápeme složitou makroekonomickou situaci, v níž se Evropská unie nachází, ale rozhodně hodláme hájit principy kohezní politiky snižující ekonomické disparity v rámci EU,“ pokračoval Daniel Braun, který v Praze přivítal Sandru Salamonovou ze Slovenska, Györgyi Nyikosovou z Maďarska, Waldemara Slugockého z Polska a Slovince Bojana Suvorova. Vyjednávací pozici V4 může v těchto měsících podtrhnout i fakt, že Česká republika, Maďarsko a Slovenská republika budou prosazovat svůj názor především v době polského předsednictví a výsledný společný dokument z dnešního jednání tak rozhodně nebude možné brát na lehkou váhu. „Oceňuji úsilí Evropské komise orientovat budoucí kohezní politiku na reálné výsledky a na investice přinášející prospěch členským státům. Budoucí kohezní politika by měla obsahovat jen aktivity stimulující další aktivity a využívající místní potenciál daného území,“ vysvětlil Daniel Braun.

Návrh Evropské komise zaměřit se na klíčové priority a rozvojové cíle považuje ministerstvo za správné. Členské státy by však měly mít prostor pro nasměrování podpory do oblastí, kde pociťují nejpálčivější problémy. Za problematické považuje Ministerstvo pro místní rozvoj zavedení makroekonomických podmínek, které by měl daný stát splnit předtím, než začne čerpat evropské fondy. „Takový přístup by mohl znamenat rozšíření kompetencí EU na oblasti, které nepatří do okruhu sdílených pravomocí. Mohl by také vést k ‚trestání‘ regionů za např. nedůsledné provádění některých reforem, které regiony samy nemohou nijak ovlivnit,“ doplnil Daniel Braun.

[Tisková zpráva MMR z 10. 10. 2011. Dostupné na: <<http://www.mmr.cz/Pro-media/Tiskove-zpravy/2011/Braun--Visegradska-skupina-je-hrac--s-nimz-se-musi>>]